

Slovenský CHOV

Odborný časopis pre chovateľov hospodárskych zvierat

1/2025

NAJVAČŠÍ VOLNOVÝBEHOVÝ CHOV NOSNÍC

**SANAGRO pôsobí najmä na
západnom Slovensku a má
široké portfólio prvovýroby
(čítajte na str. 6)**

LimoTour 2024

Odborník z Francúzska ocenil úroveň slovenských chovov plemena limousine

Ing. Ján Tomka, PhD. ■ NPPC – Výskumný ústav živočíšnej výroby Nitra
Ing. Ivan Nemčovský ■ Zväz chovateľov mäsového dobytku na Slovensku

Po úspešnej charolais tour v roku 2023 Zväz chovateľov mäsového dobytku na Slovensku pripravil podobnú akciu aj pre chovateľov plemena limousine. Počas posledného novembrového týždňa roka 2024 sme navštívili niekoľko vybraných chovov plemena limousine na Slovensku. Cieľom našich návštev bolo z prvej ruky sprostredkovať najnovšie trendy a informácie v chove tohto plemena vo Francúzsku predovšetkým špičkovým producentom plemených zvierat. Tieto chovy prostredníctvom vyprodukovaných zvierat zabezpečujú zvyšovanie genetickej úrovne plemena limousine a tiež potenciál koncových krížencov určených na výkrm. Našu tour ste vďaka fotkám mohli sledovať aj na facebookovej strán-

ke ZCHMD.

Dobrá zostava

Hlavným organizátorom a sprievodcom bol výkonný riaditeľ ZCHMD Ing. Ivan Nemčovský, ktorý nám počas troch dní predstavil 8 chovov. Kľúčovým a vzácnym členom výpravy bol pán Gilles Lequeux, pracovník spoločnosti Interlim Génétique Service z Francúzska, ktorý navštívil Slovensko po prvýkrát. Spoločnosť Interlim Génétique Service, ktorá je súčasťou zväzu, sídli spolu s ďalšími organizáciami zväzu (Plemennou knihou, Stanicou býkov) v Pôle de Lanaud. Hlavnou činnosťou spoločnosti je predaj plemených zvierat, inseminačných dávok a embrií doma i v zahraničí, pričom spolupracujú s chovateľ-

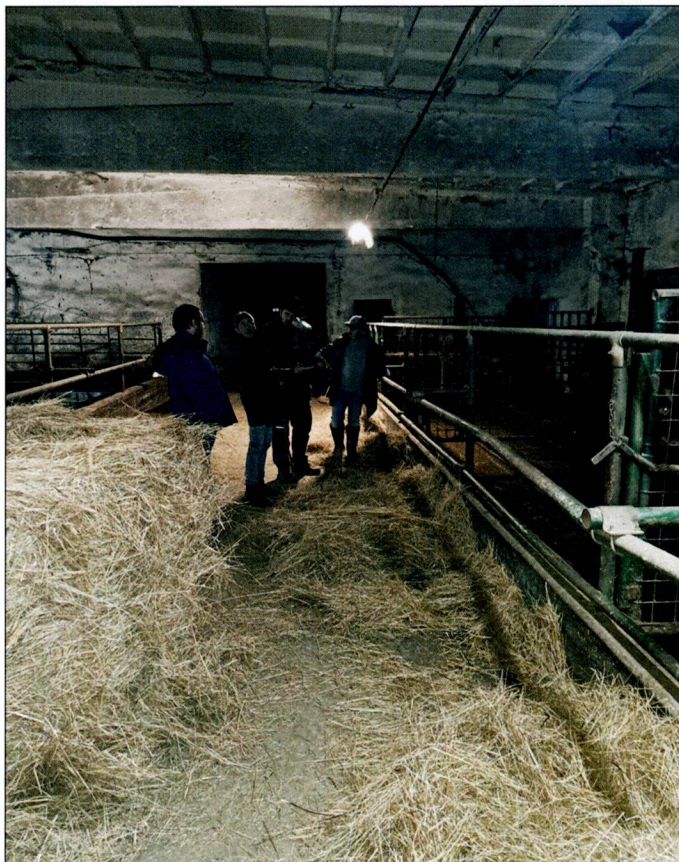
mi pokrýva 85 % selekčnej bázy v krajine. Jej úlohou je zároveň propagácia chovu tohto plemena (organizácia výstav, prezentovanie plemena v zahraničí). Gilles nám prezradil, že sa plemenu limousine začal venovať ako pracovník kontroly úžitkovosti v teréne, neskôr začal pracovať v Interlim Génétique Service. Počas presunov medzi jednotlivými farmami sa s nami podelil o svoje skúsenosti. Tretím členom výpravy bol Ing. J. Tomka, PhD., pracovník NPPC-VÚŽV Nitra, ktorý sa okrem iného venuje aj šľachteniu mäsového dobytku.

Deň prvý

Naše turné sme začali na severozápade Slovenska, kde sme navštívili chov Biofarma Turie, a. s.

Sme veľmi radi, že počas tejto návštevy sa k nám pridali aj dvaja žiaci Strednej odbornej školy polytechnickej v Liptovskom Mikuláši pripravujúci sa v tom čase na súťaž mladých bonitérov, ktorá sa uskutoční v tomto roku vo Francúzsku. Jedným z nich je NAJ agro chlapec 2024 Jakub Mokoš.

Biofarma Turie, a. s., začala v roku 2013 so základným stádom 24 zvierat, chov bol orientovaný na plemeno limousine a krížence (slovenské strakaté, pinzgauské). Farma v roku 2015 pokračovala nákupom teľných jalovíc (limousine, salers) zo špičkových francúzskych chovov. Výsledky cieľave domej práce sa prejavili už v roku 2016 predajom 4 plemených býkov v rámci aukcie v ČR. Neskôr farma upustila od chovu plemena

COLONUS, sro., Svidník

Vladislav Paľurík - SHR - AGROTREND

Pavel Andrejko - SHR, Svidník

Biofarma Turie, a.s.

salers, zamerala sa výlučne na plemeno limousine a od decembra 2024 je uznaným šľachtiteľským chovom.

Nasledovala návšteva PD LČV so sídlom v Čimhovej, ktoré sa od svojho vzniku (1972) venovalo chovu mliekového dobytku a chovu oviec. Po transformácii sa hlavná výrobná činnosť zamerala na chov mäsového dobytku. Prevažnú časť obhospodarovanej plochy tvoria lúky a pasienky v nadmorskej výške od 700 do 1 100 m n. m.

V súčasnosti sa na družstve chová okolo 700 jedincov HD, prevažne plemena limousine. Časť stáda stále tvorí pinzgaušké plemeno. Chov je zameraný na produkciu zástavových a plemenných býčkov oboch plemien.

Trendy vo Francúzsku

Prvá diskusia s Gilloom bola, samozrejme, venovaná trendom vo Francúzsku. Keďže bolo šľachtenie v posledných rokoch primárne orientované na zväčšovanie rámca

a zvyšovanie hmotností, prinieslo to so sebou následky – ťažšie priebehy pôrodov, nižšiu produkciu mlieka matiek. Preto sa vo Francúzsku v súčasnosti zameriavajú na funkčnosť zvierat, ktorá je spojená so zlepšením rozmerov panvy matiek (dĺžkových aj šírkových) a zvyšovanie produkcie mlieka, ktorá musí poskytnúť potrebný základ pre rast potomstva. Pri výbere býčkov je dôležitou súčasťou hodnotenie temperamentu, o ktorom sme písali po našej návšteve

stanice v Pôle de Lanaud (Slovenský CHOV, december 2023).

S produkciou mlieka matiek súvisí aj ich skoršie vyradovanie. Gilles vysvetlil, že vo Francúzsku chovatelia vyradujú kravy v momente, keď ich produkcia mlieka začne klesať a nedokážu tak svojim potomkom poskytnúť dostatočnú výživu. Ide o kravy vo veku 5-6 rokov. Kravy však neputujú priamo na bitúnok. Aby chovatelia vylepšili ekonomickú stránku, kravy po vyradení vykrmujú 1-2 mesiace,

Poľnohospodárske družstvo LČV so sídlom v Čimhovej

GFR, s.r.o., farma Volica

čím zvýšia ich jatočnú hodnotu. Na Slovensku Gilla prekvapili dlhoveké kravy v stádach, chovatelia však potvrdili ich výborné materské vlastnosti. S Gillom sme sa zhodli, že vyraďovanie v skoršom veku nie je pravidlom a závisí od kondície a produkcie mlieka matky.

Deň druhý

Nasledujúci deň sme začali na severovýchode Slovenska. Vzhľadom na koncentráciu chovateľov možno tento región označiť za slovenské centrum limousinského dobytká. Farma TORNO, s. r. o., vo Vyšnom Tvarožci sa špecializuje na chov plemena limousine. Základné stádo tvorí 90 matiek a 4 plemenné býky. Zvyšok stáda tvorí mladý dobytok a jalovice určené na obnovu stáda. Každoročne produkuje zástavový a výkrmový dobytok a plemenné býky. Genealogické korene zvierat sú vo Francúzsku, ČR, ale aj na Slovensku. V chove sa využíva prevažne prirodzená plemenitba, inseminácia tvorí 20%. Chovu bol v roku 2022 pridelený štatút šľachtiteľského chovu.

Ďalším navštíveným bol pán Pavel Andrejko (SHR) zo Svidníka, ktorého začiatky s chovom HD siahajú do polovice 90. rokov minulého storočia, keď na Slovensku nakúpil prvé krížence na báze slovenského strakatého plemena. Kvôli problémom s mastitídami kríženciek (veľa mlieka) sa preorientoval na čistokrvné zvieratá plemena limousine (import 5 čistokrvných jalovic z ČR). V ďalších rokoch doviezol ešte 20 jalovic z ČR. Postupne vybudoval špičko-

vé stádo, ktoré v súčasnosti tvorí 57 kráv. Okrem produkcie mladého dobytká sa zameriava na chov plemenných býkov.

Ďalšou zastávkou boli Roztoky a farma AGROTREND Vladislava Paľurika (SHR). Na farme začínali (1995) s krížencami pinzgauských kráv a limousinských býkov a uplatňovali prevodné kríženie. Prvých 5 čistokrvných limousinských jaloviciek z ČR doviezli v roku 2006. Následne nakúpili 5 jaloviciek z Francúzska a 7 jaloviciek z ČR. Tieto čistokrvné zvieratá vytvorili plemenné jadro a dali základ pre produkciu čistokrvných zvierat vrátane plemenných býkov. V súčasnosti tvorí čistokrvné stádo viac ako 60 kráv. V roku 2014 bol chov uznaný za šľachtiteľský. Doteraz vyprodukovali viac ako 200 plemenných býkov.

Ing. Milan Jurena založil svoju firmu COLONUS, s. r. o., v roku 1995 v obci Kečkovce. Základom chovu bolo 56 pinzgauských kráv, ktoré začali pripúšťať býkmi plemena limousine. V roku 2000 zakúpili prvé plemenné býky v Poľsku. V roku 2004 doviezli z ČR 14 jalovic, ktoré sa stali základom čistokrvného stáda. V roku 2009 doviezli ďalšie jalovice z odchovne plemenných býkov v Poľsku. V súčasnosti spoločnosť hospodári v ekologickom systéme a má štatút šľachtiteľského chovu.

Poznaj svojho chovateľa

Jedným z pozorovaní, ktoré Gilles komentoval v každom chove, bola vyrovnanosť stáda. Všimol si rôzne typy zvierat v chove – rámcové a mäsové typy kráv. Vysvetlil, že pri takomto nastavení musia

chovatelia pozorne vyberať viacero býkov tak, aby ich vhodne kombinovali s typom kravy. Problémy (ťažšie pôrody) totiž môžu nastať, ak sa na kravu mäsového typu (menší telesný rámec) použije býk, ktorý zväčšuje rámec potomstva. Vyrovnannejšie stádo uľahčuje chovateľovi výber – môže použiť menej býkov rovnakého typu. Navyše, vyrovnanosť stáda v jednom type dáva chovateľovi akúsi značku, podľa ktorej záujemcovia vedia, aký typ zvierat u tohto chovateľa nájdú.

Naše otázky smerovali aj na výkon kontroly úžitkovosti plemena limousine vo Francúzsku, špeciálne nás zaujímalo sledovanie hmotnosti pri narodení. Gilles nám vysvetlil, že priebeh pôrodov a hmotnosť pri narodení evidujú samotní farmári. Pri otázke spoľahlivosti takýchto údajov potvrdil, že vždy sa nájdu chovatelia, ktorí sa snažia čísla „vylepšiť“. Vo Francúzsku preto každý rok pracovníci zväzu skontrolujú približne 10% chovateľov. Ich údaje porovnávajú s reálnymi hmotnosťami a v prípade nepravdivých údajov sú vyhovené dôsledky, napr. takéto zvieratá nie sú zapísané do plemennej knihy.

Deň tretí

Spoločnosť Dona, s. r. o., Veľké Revišťa (založená 1996) na počiatku chovala 200 kríženciek, z toho 120 matiek. V rokoch 1998–2000 využili embryotransfer pre získanie čistokrvných zvierat plemena limousine. Ostatné matky dosiahli čistokrvnú formu prevodným krížením. Na reprodukciu dosiaľ použili 35 plemenných býkov

(formou prirodzenej plemenitby a umelej inseminácie). Počas existencie bolo v chove vyprodukovaných 66 plemenných býkov do prirodzenej plemenitby. V súčasnosti sa na farme chová 680 zvierat, z ktorých je 380 matiek.

Poslednou navštívenou bola farma Volica spoločnosti GFR, s. r. o. Spoločnosť sa venuje chovu zvierat plemien limousine, charolais a od roku 2022 aj plemenu mäsový simentál. V súčasnosti má každé stádo približne 150 kráv. Francúzske mäsové plemená využívajú v krížení s plemenom mäsový simentál, a tak využívajú heterózný efekt dvoch plemien, ktorý zlepšuje produkčné a ekonomické ukazovatele chovu.

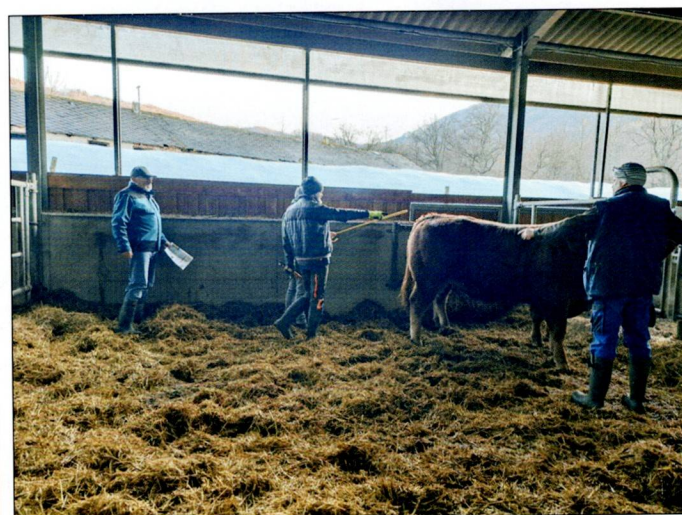
Záverom

Gilles Lequeux bol príjemne prekvapený dosiahnutou úrovňou slovenských chovov plemena limousine. Vyzdvihol, že pri viacerých chovateľoch bolo jasne viditeľné zameranie chovu a zvieratá zodpovedali chovateľským podmienkam. Videli sme zvieratá v dobrej kondícii. Gilles navyše ocenil pokojný temperament zvierat v stádach, ktorý odzrkadľuje poctivú prácu a dobrý vzťah farmárov k zvieratám. Vyjadril uznanie chovateľom, ktorí investujú svoje (nemalé) finančné prostriedky do zveľaďovania svojich fariem. ZCHMD chce aj touto cestou ešte raz vyjadriť veľkú vďaku Gillovi za jeho čas strávený na Slovensku a tiež dobre pripraveným chovateľom za predvedenie krásnych zvierat a chovov.

Snímky: autori

DONA, sro., Veľké Revišťa, farma Úbrež

TORNO, sro., Bardejov

Lineárne hodnotenie mäsového dobytká

Dôležitými faktormi sú hrúbka osvalenia chrbta a výška kohútika

Marián Dukes ■ Slovenský CHOV

Prinášame vám odbornú prednášku pracovníka firmy Gènes Diffusion Paula Plantého, ktorá odznela na vlnajšom novembrovom seminári firmy CRV SK. Pán Planté sa v nej venoval posudzovaniu fenotypu mäsových zvierat pomocou lineárneho hodnotenia exteriéru. Jeho prednášku tlmočil MVDr. Boris Kasatkin.

Hodnotenie exteriéru slúži na posúdenie toho, akého typu je dané zviera. Pri mäsovom dobytku máme 3 základné typy: extrémny mäsový typ, zmiešaný typ a typ chovný (élévage). Výsledky hodnotenia ich exteriéru sú dobrým usmernením pri rozhodovaní o ďalšom osude zvierat pre príslušný typ chovu. Producent plemenných zvierat uprednostní typ élévage, resp. zmiešaného typu. Chovatelia, ktorí produkujú výkrmové zvieratá, siahnu skôr po jedincoch extrémne mäsového, resp. zmiešaného typu.

Lineárne hodnotenie exteriéru vykonávajú vo Francúzsku bonitéri s licenciou. Jedným z nich je pán Paul Platné, ktorý pôsobí v oblasti Normandie a hodnotí zvieratá plemien blonde d'Aquitaine, charolais a limousine. Deň pred konaním seminára lineárne ohodnotil aj časť stáda firmy GFR, s. r. o., vo Volici. Tiež poskytol odporúčania pre ďalší smer šľachtenia tamajších stád limousinského a charolaiského dobytká.

Lineárne hodnotenie „mäsového“ exteriéru

Lineárne hodnotenie exteriéru zvierat sa vykonáva v troch termínoch. Prvé posudzovanie prebieha pred odstavom, resp. počas neho. Ďalšie hodnotenie sa robí v čase zaraďovania zvierat do reprodukčného procesu. Tretie hodnotenie, ktoré nebýva pravidlom, sa vykonáva pri dospelých zvieratách.

Lineárne hodnotenie exteriéru sa skladá zo 4 skupín znakov:

1. Osvalenie
2. Rozvoj kostry
3. Funkčné schopnosti
4. Ostatné znaky podľa štandardu príslušného plemena.

Pri lineárnom hodnotení exteriéru sa postupuje tak, ako keby si bonitér rozložil telo jedinca na jednotlivé „súčiastky“ a každú z nich hodnotil osobitne. Zo začiatku sa pozerá na zviera zboku a posudzuje tvar tela (obdĺžnik, resp. štvorec) a pokračuje hodnotením zvieratá spredu, resp.

zozadu, pričom posudzuje jeho šírkové rozmery. Pomaly prechádza na jednotlivé časti tela, ktoré hodnotí bodovou stupnicou od 1 do 10. Platí priama úmera - čím viac bodov, tým lepšie vyjadrená vlastnosť. Ako poznamenal Dr. Kasatkin, bonitéri udeľujú 10 bodov len výnimočne (dokonalé zviera neexistuje).

Prvou podmienkou je overenie totožnosti hodnoteného jedinca. Bonitér je tiež informovaný o veku hodnoteného jedinca a okrem telesných parametrov musí posudzovať aj jeho správanie počas hodnotenia. Pre objektivnosť je potrebné hodnotenie zvierat vykonávať v objektívnych podmienkach. To znamená, že zviera by malo byť hodnotené v adekvátnom priestore, ktorý poskytuje bonitérovi dostatočné množstvo svetla. Malo by sa voľne pohybovať (nemalo by byť vodené) a byť na rovnakej výškovej úrovni ako bonitér. Osobitne si treba dávať pozor na hodnotenie kostry extrémne osvalených jedincov. Súčasťou hodnotenia je aj posúdenie kondície (výživového stavu) zvierat. Inak sa posudzujú „prekrmené“ jedince a inak zvieratá doslova stiahnuté z pastvy.

Hodnotenie osvalenia

Rozvoj osvalenia sa pri mäsovom dobytku hodnotí na 6 miestach. Pri hodnotení tejto skupiny znakov sa k zvieratú pristupuje najprv zboku (hrúbka osvalenia na chrbte - roštenky, zaoblenie - uhol stehna) potom zozadu (dĺžka a šírka stehna) a nakoniec spredu (šírka v pleciach a šírka chrbta tesne za lopatkou).

V tabuľke pre lineárne hodnotenie exteriéru je poradie znakov nasledovné: šírka v pleciach, šírka chrbta za lopatkou, uhol stehna, šírka stehna, dĺžka stehna a hrúbka osvalenia na chrbte. Body sa pridelujú osobitne pre každý spomínaný znak. Napríklad pri dĺžke stehna pridelíte maximálny počet bodov vtedy, keď stehno zostupuje maximálne smerom nadol. Ak to zaoblenie končí vyššie, resp. v strede, zviera dostane 5 bodov. Veľmi dôležitým znakom pri hodnotení z profilu je hrúbka osvalenia chrbta (sviečková časť), ktorá má pri mäsových zvieratách najvyššiu hodnotu. Pri nej je dôležité hodnotiť hrúbku osvalenia hneď za panvou.

Šírka v pleciach: Tu sa bodovo najmenej hodnotí ostrý tvar (1-2). Pekne zaoblené jedince sa oceňujú 5 bodmi a zvieratá, ktoré sú také širo-

ké, že im v tomto mieste vzniká akýsi žliabok, by mali dostať aspoň 8 bodov.

Šírka chrbta za lopatkou: Existuje pozitívna korelácia medzi bodovým hodnotením šírky v pleciach a šírkou chrbta za lopatkami. Rozdiel v hodnotení býva maximálne 1-2 body v neprospech druhého spomínaného znaku. Samotné hodnotenie tohto znaku je schematicky totožné s hodnotením šírky v pleciach (lepšie ako schematický náčrt to vyjadrili fotografie zvierat).

Zaoblenie stehna: Dobrou pomôckou pri hodnotení tohto parametra je pomyselná línia medzi bedrovým a kolenným kĺbom zadnej končatiny zvieratá. Najnižšiu známku dostávajú jedince s plochým zaoblením stehna, najvyššiu zvieratá s výrazným oblúkom stehna. Na výkrm sa hodia práve jedince s vysokým bodovým hodnotením, za ktoré nakoniec chovateľ dostane lepšie zaplatené.

Šírka osvalenia stehna sa posudzuje pri pohľade zozadu. Pri tomto parametre je podobný vzťah medzi počtom bodov a vhodnosťou jedinca na výkrm ako pri predchádzajúcom znaku.

Dĺžka osvalenia stehna: Tu si treba dať pozor na situáciu, pri ktorej je síce stehenný sval dobre zaoblený, jeho dĺžka však nie je dostatočná (neplatí totiž priama úmera: čím viac zaoblený, tým dlhší).

Hrúbka osvalenia chrbta: Pri hodnotení tohto znaku je situácia analogická ako pri šírke chrbta. S nárastom výšky sviečkovej sa stráca mierne zošikmenie vrchnej línie pri pohľade zozadu a pri extrémnych hodnotách (8 a viac bodov) vzniká opäť akýsi žliabok. Dr. Kasatkin tento stav prirovnal k situácii, ako keby na chrbte zvieratá vznikol odkvap, ktorý by znemožnil odtok zrážkovej vody po jeho bokoch. Vzhľadom na dôležitosť tohto znaku sa pri započítavaní do celkového hodnotenia zdvojnásobuje počet pridelených bodov.

Rozvoj kostry

Pri hodnotení tejto skupiny znakov sa posudzujú dĺžkové, šírkové a výškové rozmery. Hodnotených znakov je celkovo päť - zviera sa posudzuje najprv z profilu (výška kohútika, dĺžka chrbta a dĺžka panvy) a neskôr aj zozadu (šírka v bedrách a šírka).

Pri hodnotení výšky kohútika sa opäť prihliada na to, či má zviera štvorcový, resp. obdĺžnikový

vý tvar tela. Pri posudzovaní treba brať ohľad aj na to, či štvorcový tvar vznikol tým, že má zviera malú výšku a jej prispôsobené dĺžkové rozmery, alebo či ide o zviera vysoké a dlhé zároveň. Tiež treba zohľadniť plemennú príslušnosť jedinca (keďže existujú značné rozdiely telesných rozmerov medzi jednotlivými plemenami). O dôležitosti tohto znaku pre lineárne hodnotenie svedčí aj to, že jeho čiastkové bodové hodnotenie sa pri celkovom hodnotení tiež zdvojnásobuje.

Pri posudzovaní *dĺžky chrbta* sa hodnotí rozmer chrbtovej časti od lopatky po panvu. Tu platí priama úmera a zvieratá s vysokým bodovým hodnotením sú väčšinou ťažšie.

Tretím znakom je *dĺžka panvy*. Väčšinou je pozitívna korelácia s predchádzajúcim znakom. Dĺžka panvy je dôležitá nielen z hľadiska vyššieho potenciálu pre produkciu najlepšie platených partií mäsa, ale aj preto, že zviera s priaznivejšou „konštrukciou“ panvy má lepšie predpoklady pre bezproblémové telenie.

Šírka prednej časti panvy je v pozitívnom vzťahu k produkčným i reprodukčným parametrom (pri samičej časti populácie). Takže aj platí: čím väčšia šírka, tým viac bodov. Na tomto mieste pripomenul pán Planté praktickú ukážku lineárneho hodnotenia v spomínanom slovenskom chove, počas ktorej zaznamenal väčšie výkyvy v tomto parametri pri plemenniciach plemena charolais ako pri plemene limousine. Z výsledkov hodnotenia predpokladá, že pri výbere jedincov plemena limousine prebehla intenzívnejšia selekcia podľa tohto znaku.

Zadná šírka panvy je ešte významnejšia ako predná šírka panvy, pretože výraznejšie určuje „otvorenosť“ panvy. Ideálne je, ak sú obe šírky na rovnakej bodovej úrovni. Často sa však, bohužiaľ, stáva, že známka za zadnú časť panvy je nižšia ako tá za prednú časť. To svedčí o „uzavretej“ panve. Čím je rozdiel väčší, tým je vyššie potenciálne riziko ťažkého telenia. Bodové hodnotenie zadnej šírky panvy je jedným z rozhodujúcich selekčných kritérií pri výbere budúcich matiek. Nepomôže ani to, ak má nádejná plemennica vysoké bodové hodnotenie za ostatné znaky.

Funkčné parametre

Tieto parametre predurčujú, či posudzované zviera má predpoklady pre to, aby boli funkčné, dlhoveké, vedeli sa pohybovať a pásť. Tú skupinu posudzujeme spredu (šírka mulca), spredu a z boku (predné končatiny), zozadu a z boku (zadné končatiny) a resp. z boku (lína chrbta). *Šírka mulca* je dôležitá pre maximálny príjem krmiva, rozhodujúca časť ktorého pochádza v sezóne z pastvín. Pri posudzovaní tohto znaku treba brať do úvahy aj dĺžku hlavy.

Pri posudzovaní *predných končatín* dochádza k častým chybám pre nedôsledné (resp. absen-tujúce) posúdenie ich utvárania. Pritom tento znak spolu s otváraním zadných končatín je z pochopiteľných dôvodov jedným z rozhodujúcich kritérií pri selekcii mäsového dobytká. Spredu sa pri hodnotení predných končatín

Zľava Paul Planté a Boris Kasatkin.

posudzuje uzavretosť postoja (smerom dovnútra, resp. von). Zboku sa posudzuje aj pevnosť sponky. Príliš mäkká sponka limituje zviera z hľadiska zdravia a na ňu naviazanej dlhovekosti.

Analogicky sa hodnotia zadné končatiny, pričom tu sa navyše posudzuje aj uhol päťového kĺbu (ideálny je rovný postoj, opačný extrém je šabľovitý postoj). Korektné utváranie zadných končatín je dôležitejšie ako pri predných končatinách. Najmä preto, že nesú rozhodujúcu časť telesnej hmotnosti zvieratá. Preto sa posudzujú prísnejšie. Osobitne dôležitý je tento znak pri potenciálnych plemenných býkoch. Pri spomínanej praktickej ukážke v nemenovanom slovenskom chove bol 15-mesačný plemenník hodnotený výbornými známkami. Jedinou výnimkou boli končatiny (najmä mäkké sponky hodnotené známkou 3), ktoré ho hendikepovali a predstavovali potenciálne riziko pre jeho budúce pôsobenie v prirodzenej plemenitbe. Práve táto chyba býva veľmi častou príčinou, že nakúpený plemenník nemá adekvátne výsledky v oploďňovaní stáda s prirodzenou plemenitbou.

Lína chrbta má priamy vzťah k dlhovekosti a funkčnosti zvieratá. Je ideálne, ak má zviera líniu chrbta rovnú doslova ako stôl. Najčastejšou chybou je chrbát ohnutý smerom nadol (prehnutý celý stred chrbta, „zlomená“ časť za lopatkou či „zlomený“ chrbát v oblasti obličiek). Naopak, veľmi vzácny je opačný defekt línie chrbta (v strednej časti chrbta).

Ostatné znaky

Sú celkovo štyri. Ako prvý sa hodnotí výživový stav (kondícia), ďalším znakom je hrúbka kosti. Poslednou dvojicou znakov v tejto skupine sú hĺbka hrudníka, resp. šírka hrudníka.

Výživový stav sa posudzuje podľa tukového pokrytia hrudníka v oblasti rebier a podľa množstva tuku, ktorý sa hromadí v oblasti chvosta. V tomto prípade je žiaduce bodové hodnotenie okolo priemeru.

Hrúbka kosti má negatívnu koreláciu s jatočnou výťažnosťou. Preto sa do výkrmu vyberajú

jedince s jemnejšou kostrou. Pri posudzovaní hrúbky kosti sa okrem iného berie do úvahy hrúbka tarzu (priehlavku).

Hĺbka hrudníka sa hodnotí z boku a šírka hrudníka sa posudzuje spredu. Hĺbka spolu so šírkou hrudníka vzhľadom na to, že určujú objem hrudníka, majú pozitívnu koreláciu ku konverzii krmiva, šírka hrudníka pozitívnu koreláciu k šírke v pleciach.

Lineárne hodnotenie dospelých zvierat

Hodnotenie dospelých zvierat má svoje špecifiká. Tu sa posudzuje aj *hĺbka tela* na začiatku panvy. Tento parameter je v úzkom vzťahu k hĺbke hrudníka. Pri ďalšom znaku, ktorým je *sklon panvy*, nehľadáme extrémne polohy, ale zlatú strednú cestu. Sklon panvy by nemal byť smerom ani dopredu, ani dozadu (optimálne skóre 3-5). Mal by byť čo najrovnejší. Tretím znakom hodnoteným pri dospelých jedincoch mäsového dobytká je *zúženie tela za lopatkou*. Žiaduce je, aby bolo telo rovnomerne hrubé, teda, aby nebolo „zaškrtené“ smerom dovnútra. Tento parameter by sa mal posudzovať spolu so šírkou chrbta a šírkou hrudníka. Napriek tomu, že posudzujeme mäsové dobytky, pri dospelých jedincoch plemena charolais sa hodnotí aj *vemená*. Vemená by malo mať pravidelný tvar. Žiaduce sú veľké a dlhé cecky, s výraznejšie rozvinutými prednými štvrtkami. Posledným hodnoteným znakom je *vyjadrenie plemenného štandardu*. Pri ňom sa hodnotí celková harmónia zvieratá. Jedným z dôležitých kritérií je dodržiavanie sfarbenia podľa plemenného štandardu.

Vo Francúzsku je povinné lineárne hodnotenie mäsového dobytká vo veku 7 mesiacov (pri odstave) a pred zaradením do reprodukcie (pred 24 mesiacom). Tretie (dobrovoľné) hodnotenie sa vykonáva pri dospelých zvieratách. Výsledné indexy sa počítajú pre osvalenie, telesný rámec, celkový index pri odstave a celkový index po odstave.

Snímky: autor

Ponuky na našom chovateľskom trhu

RIADKOVÁ INZERCIA ZDARMA. VYUŽITE PONÚKANÝ PRIESTOR.

Inzeráty môžete zasielať na: e-mail: schov@slovenskychov.sk • SMS 0905 249 354

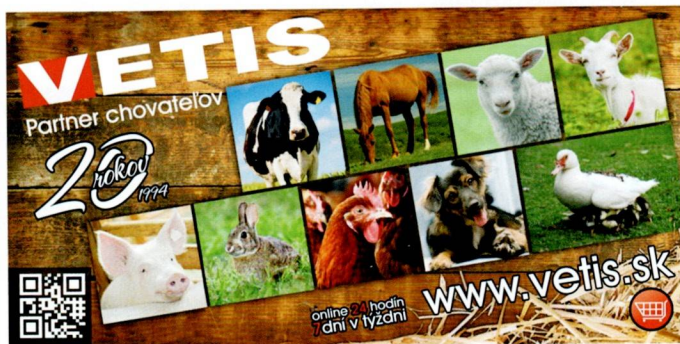
Ovce, kozy a pastier-ske psy

• Prijímame objednávky na nákup plemenných jahničiek mäsového plemena berri-chon du cher a ille de France narodené v r. 2023 s hmotnosťou 35-40 kg (250 € bez DPH/zv.). Najskorší termín odberu jún. Informácie na tel. č. 0911 564 65

Plemenné býky

• PD Dechtice ponúka na predaj plemenného býka plemena charolais SK000813353018, register CHA-817, otec VCH-069 / FR/, narodeného 6. 2. 2020. Exteriér býka ohodnotený na 74 b. Dôvod predaja - príbuznosť pri využívaní v stáde. Možná i výmena za iného býka.

Kontakt: +421 918 408 477
• Prvá slovenská odcho-
vňa plemenných býkov vám
ponúka celoročne predaj
plemenné býky plemien cha-

rolais, limousine a mäsový simental po francúzskych matkách a „insemináčnych“ otcach z Francúzska (aj z prirodzenej plemenitby). Možnosť výberu z 80 býkov, poradenstvo, rezervácia, transport.

Kontakt: 0950 560 280, info@gfr.sk, Odchovňa plemenných býkov GFR, 067 01 Radvan nad Laborcom 183.

• PD Dechtice predáva plemenného býka plemena charolais, SK000812852826, nar. 24. 1. 2017, Meno Ca-

leb, Register CHS-996, Typ M1, číslo POP 20180066, cena dohodou. Dôvod predaja, príbuznosť v ďalšom pôsobení. Kontakt 0918408477

• Predáme plemenného býka limousine, Feudál PP - homozygotne bezrohý, LIS 788, 79 bodov v ZV, nar. 16. 10. 2019, T OP kondícia, genomika: 10 za ľahké tetenie - vhodný na jalovice, 10+ za jemnosť kostry (výťažnosť). Ďalšie info na vyžiadanie. Cena 5.900 € bez DPH. Kontakt: Biofarma Tu-

rie: 0905 253 669

Rôzne

• Kúpim zhrňovač sena, priekopový mulčovač a traktor Zetor Crystal 102 45, 12 245 či 16 245. Kontakt: 0908 520 591

• Poľnohospodárska firma AGRO-NV, a. s., predá zá-
novný krmný voz Husky má-
lo používaný, objem 7 m³,
cena 19 000 € bez DPH (no-
vý stojí 35 000 € bez DPH).
Kontakt: 0903 248 272

• Poľnohospodárska firma AGRO-NV, a. s., predá pre-
vádzkyschopný 8-kubíkový
krmný voz Fontana - Desil
mix za 3 000 € bez DPH.
Kontakt: 0903 248 272

• Marcel Polička – včelár-
stvo. Videá sú zamerané pre
začínajúcich včelárov a hob-
by včelárov. Sledujte naše
videá na YouTube. Ak sa Vám
videá páčia, dajte ODBER
a majte informácie z prvej
ruky.

agrobiznis.sk
Skôr zoženiete niekoho do modernej maštale,
ako do objektov, ktoré vám padajú na hlavu

Zobrazíť štatistiky a reklamy Propagovať príspevok

Páči sa mi to Komentovať Poslať Zdieľať

Tanečná škola House of Dance by Tomáš Surovec

Agrobiznis.sk

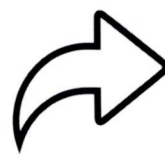
Ostatný týždeň sme videli na európskom
trhu pokles cien ošpaných... Zobrazíť viac

agrobiznis.sk
AGROMAGAZÍN – prognóza cien zoonomodit
a energií pre 3. týždeň 2025. Ropa nad 80 U...

Zobrazíť štatistiky a reklamy Propagovať príspevok

Páči sa mi to Komentovať Poslať Zdieľať

Sledujte našu facebookovú stránku

<https://www.facebook.com/agrobiznis.sk>

Každé ráno budete na svoje facebookové
konto dostávať čerstvé správy zverejňované na
portáli www.agrobiznis.sk

Agrobiznis.sk

Veľký čínsky múr budovali ako ochranu
pred mongolskými vpádmi v... Zobrazíť viac

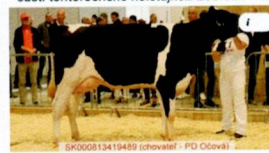
agrobiznis.sk
Komentár: Bude globalizácia spravodlivá?

Zobrazíť štatistiky a reklamy Propagovať príspevok

Páči sa mi to Vy + 10 2 zdieľania

Agrobiznis.sk

Video obsahuje zostih najdôležitejších
častí tohtoročného holštajns... Zobrazíť viac

agrobiznis.sk
Šampionát holštajnského plemena SR 2024 -
kompletné video

Zobrazíť štatistiky a reklamy Propagovať príspevok

Páči sa mi to 12 1 zdieľanie